

قائل به سازگاری علم و دین هستم/ به استدلالهای علم درباره اعتقاد به خدا خوشبین نیستم

پروفسور آلوین پلنتینگا فیلسوف دین برجسته معاصر و استاد فلسفه دانشگاه نتردام آمریکا با اشاره به اینکه علم و دین سازگار با یکدیگر هستند گفت: به استدلالها و دلایل علم در خصوص اعتقاد به خدا خوشبین نیستم.

پروفسور آلوین پلنتینگا فیلسوف دین برجسته معاصر و استاد فلسفه دانشگاه نتردام آمریکا با اشاره به اینکه علم و دین سازگار با یکدیگر هستند گفت: به استدلالها و دلایل علم در خصوص اعتقاد به خدا خوشبین نیستم.

به گزارش خبرنگار مهر، نسبت علم و دین از موضوعات مورد توجه فلاسفه و متألهان بوده است. این موضوع نه تنها مورد توجه بلکه مورد نزاعهای فراوان میان دانشمندان و الهیدانها و عالمان دینی بوده است.

در خصوص این نسبت به طور کلی می‌توان سه نسبت سازگاری، تزاخم و جدا بودن را برشمرد.

یکی از فیلسوفان دین معاصر که در این زمینه حرفهای قابل ملاحظه دارد پروفسور آلوین پلنتینگا است که یکی از مهمترین و تأثیرگذارترین فیلسوفان قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم است.

آثار پلنتینگا طیف وسیعی از موضوعات را در بر می‌گیرند، ولی سهم او در حوزه‌هایی چون متافیزیک، معرفت‌شناسی و به‌ویژه فلسفه دین بیشتر است. رویکرد او در فلسفه دین مبتنی بر اصول فلسفه تحلیلی است.

در سال 1980 میلادی نشریه تایم با بررسی فلسفه دین از پلنتینگا به عنوان برجسته‌ترین فیلسوف دین یاد کرده بود. او رئیس پیشین انجمن فلسفه آمریکا و رئیس انجمن فیلسوفان مسیحی نیز بوده است. آرای پلنتینگا در ایران هم بسیار مورد توجه قرار گرفته‌اند، او حتی یک بار به ایران سفر هم کرده است.

آنچه در ادامه می‌آید گفتگوی گروه دین و اندیشه خبرگزاری مهر با این فیلسوف برجسته معاصر است.

-مطابق آرای شما در کتاب اخیرتان با عنوان "مناقشه واقعاً کجا واقع است: علم، دین و طبیعت‌گرایی" دیدگاه شما در خصوص سازگاری علم و دین چیست؟ آیا اساساً شما به سازگاری میان علم و دین قائل هستید؟

در خصوص سازگاری میان علم و دین معتقد به سازگاری هستم و دیدگاه من همان دیدگاه قبلی است و چیزی به دیدگاههای قبلی خود در کتاب "مناقشه واقعاً کجا واقع است: علم، دین و طبیعت‌گرایی" اضافه نکرده‌ام.

-آیا علم بر دین اثرگذار است؟ در این خصوص دیدگاه شما چه تفاوتی با دیدگاه "ریچارد سوئین برن" دارد؟

من خیلی مطمئن نیستم که دیدگاه من در خصوص نسبت علم و دین تفاوت جدی و اساسی با دیدگاه سوئین برن داشته باشد. اگرچه تصور می‌کنم که سوئین در مقایسه با من در خصوص استدلالهای علمی درباره باور به خدا خوشبین‌تر است.

من خیلی به استدلالهای علمی درباره اعتقاد و باور به خدا خوشبین نیستم.

شما مدل آکوئیناسی/کالوینی را برای معرفت دینی ارائه داده‌اید. آیا این مدل صرفاً برای دین مسیحیت کاربرد دارد یا برای تمام ادیان قابل کاربرد و کاربست است؟

من فکر می‌کنم که مدل آکوئیناسی/کالوینی برای تمام ادیان از جمله مسیحیت کاربرد دارد. یعنی همان گونه که این مدل برای دین مسیحیت قابل کاربست است برای سایر ادیان نیز قابلیت کاربست را دارد.

اما باید توجه داشت که این مدل برای ادیان توحیدی و ادیانی که خداپرستی محور آن است کارایی دارد. ولی این مدل برای نمونه

برای بودیسم قابل کار بست نیست.

.....

گفتگو از جواد حیران‌نیا و سید حسین امامی